

ÕPPE

TALL. REAALGYMNAASIUMI ÕPPURKUNNA AJAKIRI

N:2

SISU:

- P. A.: Ridu Märt Laarmani 40 a. piiri yletamisel.
M. PESTI: Friedebert Tuglas 50 aastane.
K. ALLIK: Tuisk.
M. PESTI: Värse Synteesist.
K. ALLIK: See maa...
A. NEITO: Pilk aknalt.
P. MÄGI: Lyhike teatrikiri.
S. BAUMAN: Talvehommikul.
R. SAUE: Ga-Pa taliolympia.
P. M.: Võidukas „Reaal“.
RINGVAADE. M. P.: Keskkooli- ja gymnaasiuminoorte „Tuleviku Rajad“.
P. REINHAUS, E. GOTTLIEB: Linoollõikeid.
P. MÄGI: Fotosid.

TOIMETUS: M. Pesti (peatoimetaja), P. Reinhaus (kunst), P. Mägi (teater,
muusika. foto), K. Allik (kirjandus).

VÄLJAANDJA: Tallinna Reaalgymnaasiumi Kirjandusring.

REALIST

Tallinnas, 1936. aastal

P. A.

№ 1491 (1936)
KIRJANDUSMUSEUM
3343

Ridu Märt Laarman'i 40. a. piiri yletamisel

Kuna hiljuti meie lugupeet eesti keele õpetaja hr. M. Laarman pyhitses oma 40-dat sünnipäeva, siis pole ainult meil, realistidel, põhjust hetkeks peatuda ja anda sünnipäevalapsele eelolevaks teeosaks kaasa oma parimaid soove, vaid tähendat päev leidis kahtlemata elava vastukõla neis ringes, mis kuidagi teotsevad meie kirjanduse, kunsti või teatriga. Nagu teame, lugupeet juubilar on üks neid haruldasi kunstiinimesi, kes on kodus kõigil aladel, kui mitte just alati loojana, siis vähemalt asjatundliku arvustajana ja just viimasena ta meeldib mulle, ja ma usun, ka kõigile noortele eriti. Tema sõnavõttes on seda hoogu ja sisemist jõudu, mis võlub noori, neis on teravusi ja vaimukust ja virtuoosset sädelust, mis eraldavad ta teistest. Juba Laarman kui arvustaja väärilib laialdast ja teenit tähelepanu. Kunstnikuna ta kuulub revolutsiooniliste uus-kunstnike hulka, ppydes teha jutustava ja kujutava maalingu asemel luua pilttervikut geomeetrisuseni lihtsustet looduse vormest. Raamatukunsti ta on toond tekstipinna konstruktivistliku formeerimise, luues selles peaaegu kooli. Graafikuna ta on illustreerind puulõiketehnikas palju raamatuid.

Meie, realistid, tunneme M. Laarmani peamiselt yhest kyljest, tunneme teda õpetajana. Sest pole palju tagasi, kui ta astus reaalkooli õpetajate perre, olles enne teotsend samana mitmes teises koolis, ja nyud on raske kujutella reaalkooli M. Laarmanita. Nii õpetajana kui ka inimesena on ta saand asendamatuks. Laarman mõistab paari sõnaga ytelda rohkem kui mõni teine

suudab anda tunde kestva arutelu abil; tema iroonilised ytelused mõjuvad rohkem, kui teiste „sydantlõhestavad manitsused“.

Ma ei taha teha asjata sõnu. Meie kõik tunneme teda tubli töömehe ja väärtusliku inimesena nii koolis kui ka väljaspool seda.

Seepärast on kõigil realistidel põhjust õnnitella teda nagu kõigil kunstihuvilistelgi.

Ed Ole:

FR. TUGLAS'e PORTREE

M. Pesti

Friedebert Tuglas 50-aastane

3. märtsil pyhitsesime eesti kirjan-
duse ja kriitika suurkuju Fr. Tuglase viie-
kymnendat sünnipäeva.

Tavaliselt nii kuiv elulooliste faktide
ridagi annab tema puhul huvitava võtme
tema vaimulaadi ja loomingu mõistmiseks.
Fr. Mihkelson sündis tähendat kuupäeval
1886. a. Ahja mõisas. Lugemishuviliste
vanemate mõjustusel hakkas ta varakult
tegelema raamatutega kui ka omaloomin-
guga. Asund peale alghariduse omandamist
vanematega Tartusse, õppis kirjandushuvi-
line noorur sealses linnakoolis ja Treffneri
gymnaasiumis. Esimesest heideti ta välja
M. Veske mälestusõhtu korraldamise pärast,
teisest poliitilistel põhjustel. Nimelt naka-
tus noor Tuglas 1905. aasta radikaalseist
ideist. Samal aastal paigutati ta kui aktiiv-

ne revolutsioonäär Toompea vanglasse. Sealt
põlvneb tema riimproosaline *M e r i*, pateet-
tilne hymn vabadusele.

Vanglast vabanemisel algasid Tuglase
maapao-aastad (1906—1917). Nood aast-
ad kujundasid lõplikult tema kunstilise ilme.
Ta töötas Helsingi raamatukogudes, veetis
suved Ahvenamaal, talved Oulunkylas ja
Pariisis, rännates Belgias, Itaalias ja His-
paanias. Aineliselt oli elu seot suurte ras-
kustega, kunstiliselt aga viljastavate koge-
mustega.

Vene märtsirevolutsioon tõi kirjaniku
lõppeks kodumaale. Siin asus ta jälle tööle
kirjanduslikul alal: rajas yhingu *S i u r u*
N o o r - E e s t i asemele ja korraldas kirjas-
tusolusid. Lyhemat aega tegeles ta *P o s t i -*
m e h e juures, edasi välis- ja haridusminis-

teeriumis. 1919. a. alates teotseb ta Tartus vabakirjanikuna. Aktiivselt on ta loond kaasa kirjanduslikes ryhmitusis, toimetand ajakirju *Ilo*, *Odamees*, *Tarapita*, *Looming*, juhtind Eesti Kirjanike Liitu ja E. Kirjanduse Seltsi. Vaba aega on ta kasustand pikiks matkuks.

Fr. Tuglase ilukirjanduslik looming on tihedasti seot Noor-Eesti nimega. Viimane oli protestiliikumine ymbruse madaluse, kitsuse vastu: ka Tuglase *Hingema* on protest yhiskondliku ylekohtu vastu. Noor-Eesti pettub yhiskonnast, pöörduv kunsti tagamaile ning loob oma kunsti-traditsioonid: ka Tuglase looming hakkab kristalliseeruma — suund läbi *Jumala saare* nebuloosa symbolismile.

Kuid Noor-Eesti polnud mingi kitsas vool, doktriin. Vastupidi: Noor-Eesti löi vabad eeldused individuaalsete võimeomaduste viljelemiseks. Seda vabadust kasustas Tuglas ning, jätnud kaugele maha vale ah-lyrismi karid, jõudis isikuomase meisterlikkuseni stiilis. Teed sellele näitavad *Õhtu taeva* novellid. Konsekventseni on viind Tuglase kirjanduslikud töed ja stiilivõimalused *Saatuses*. Autor on siin jõudnud symbolistlikku mytoloogiasse. „Habrast klaasseina oleva ja olematu vahel pole enam olemas,“ ytleb A. Kallas. Needki punktid, kus kirjaniku aine piirid puudutavad reaalsust, on kauged ja eksootilised: looma hingeelu (*Popi* ja *Huhuu*) või inimlik õudus, hirm (*Inimsööjad*, *Vabadus* ja *surm*). Sama myydikultust arendetakse *Raskuse* vaimus ja *Hingede rändamises*. Uudisena kajastub (*Inimese vari*) pööre kirjaniku maailmavaates — pööre kõlblate väärtuste kui eluehitavate tegurite poole.

Endapaljastuse on Tuglas andnud romaanis *Felix Ormuson*. Kuid see romaan pole mitte täielik pihtimus: autor on vaid osa endast kunstiks tihendand, nimelt selle osa, mis oli vajalik ajajärgu tyybi andmiseks, „ajajärgu tendentsi kultiveerimiseks“.

Too tyyb oli äärmine, eluvõoras esteet, maailmamurest vaevat romantik. Ormussoni tragöödia seisab selles, et ta pyyab saavutada realiteeti, kuna tema vaimulaad — jõuline ainult mõttekujutuses — ei talu aga kokkupuudet tõesusega. Sellest johtuvad valulised mõtiskelud, mis viivad ideaalide vahe-tusele: esteedist saab eetik ning kõige eitaja virildund-naerva maski taga.

Tuglase ilukirjanduslik looming alates *Liivakella* teisest andest kuulub symbolismi valdkonda. Kuid Tuglas on liig avar vaim selleks, et siduda end kramplikult yhe vooluga. Uusromantika kalmul ta kirjutab: „Meile on kahtlasteks saand ta (symbolismi) mystilised dekoratsioonid... Me sõbrustame jällegi realismiga.“ Ja teisal koguni: „... meie praegune kunst ja kirjandus on haiglane ja viril, nagu on haiglane meie praegune psyyhika ja vaimline välja-vaade...“

Säärane objektiivsus kirjandusnähete hindamisel eeldab tugevat intellekti. Viimane element pääseb eriti mõjule kriitilisis ja esseistlikes töis ning reisikirjeldusis. Neist mainime kui meie parimaid sel alal järgmisi: A. H. Tammsaare, Mait Metsanurk, William Shakespeare, Henrik Ibsen inimesena, Juhan Liiv, Ado Grenzsteini lahku-mine, Karl Rumor-Ast, Ajakaja, Marginaalia, Kriitika I—IV, Eesti uuem ilukirjandus, Eesti Kirjameeste Selts, Lühike este-tikirjanduslugu, Teekond Hispaaniasse ja Teekond P.-Aafrikasse.

Eesti tänapäeva kultuuryhiskond õnnit-leb synnipäeval Fr. Tuglast kui meie uusromantilise proosa suurmeistrit ning parimat kirjanduskriitikut. Tulevikku vaataval noorusel tuleks õnnitlustele lisada soove, et vanameister oma kaine intellektiga jõuaks uusrealismi tardumispunktist yle sama ker-gusega kui kunagi uusromantika omast.

Tuisk

Puhub vinge kagutuul, ja taevas on kaetud rahutute mustjashallide pilvedega. Madalal, üsna leinakaskede visklevate okste ligidal ripuvad nad. Kaugused upuvad tuhmvalgesse sompu, ja lumised lagedad mäekuplid näivad silmapiiril ühtuvat pilveranguga. Tuule rahutuul tõukeil pudeneb puude uhke talverüü, ja varssi vabisevad raagus oksad kui luised sõrmed. Metsad muutuvad ähvardavalt tumedaks, ja kitsas teerada näib eemal kaduvat sumedasse sompu. Lühike on talvine päevakene ja hämar. Päril hirm hakkab: jaamas teejuht rääkis küll midagi kuuest kilomeetrist, aga kui pea ei või pimedikus eksida ja tammuda hoopis valerada! Et see Jaanist poiss ka vastu ei tulnud! Mis viga oleks nüüd ruunakesega laska! Aga küllap ta vist ei saand kaarti kätte — pühade eel postil palju tööd, läks ehk segamini, unus maha. Aga olgu kuis on, sinna rühin ikka: liialt hästi on veel meeles möödud jõulude ajad, toredad, oi, toredad... Seisatun, lasen alla mütsikõrvad ja vaatlen vihast vabinat kasetukas; raagus oksad ragisevad tasa. Haaran uuesti kohvri ja surun pool otseti tuhi-sevas tuules. Rada läheb loogeti läbi harvade puusalkudega ehitud süelumise heinamaa ja näib suunduvat luha-käärus kohavasse kuusikusse. Metsa all on hulga vaiksem: kuused oigavad tumedalt, uljas tuhin on vaibund vagsaks voogamiseks. Pilved on rebitud, ja ribad rändavad rütmitus triivis. Legendikul tervitab taas priske tuul. Jõgi, mis tõusnud üle kallaste, on vangistatud jääkooriku alla, mille poleeritud pinnal tuulesellid keerutavad lustiliselt lumest köit. Purre on külmand, ja lumine käsipuu ragiseb toetumisel hoivatavalt. Teisel poolgi on jäätand luht, ja veidi kõrgemal algab uuesti roheline metsake. Kuused on kaetud lumetordega — tuletavad ellavalt meele jõule. Tunnen kartlikku südamesse valguvat kodust mugavust ja õilist jõulurahu.

Tasa langeb lund, helbed kui sootuttide villapääd. Pean seda alguses kuuskede laiaoksilisilt kroonelt pudenevaks, aga jõudnud taas lagedale, paiskab puhang näkku teravaid kõvakülmand helbeid, Tee tõuseb pikkamööda ja seljataha jääb tuhm müür. Ilm aga näib magu valgema ja algav tuisikki ei tekita meelehärma: mõnus on sammuda mantlihõlmade lehvides, tormakad räitsakad ta-kerdumas vastu laianokalist suusamütsi.

Tuulesellid laulavad, tuisutaat vihistab ja laksutab lõbusalt piitsa. Taevas on minetand toonid, kärmemalt karglevad helbed, kiiremalt kihutavad puhangud ja paisuvad pingutuses lakkamatult lippavaks katkestamatuks reaks. Teeveerul mustab majake. Armetud puurootsud vehklevad hädiselt, mänd noogutab asjalikult pead. Aiateibad tõmbavad musti jutte sulgvalgesse lumme. Ei ainustki märki elavast olen-dist; koeraputkagi tühi, kett ripub loiult kongi küljel. Vankrid on lükatud kummuli puuriidale, ja hanged istuvad ümber lauda. Istun kohvril tõstetud kraega, selg mõnusalt vastu tuult. Kallossidele korjub helbeid, püksisääre otsad on juba jäätand. Tõusen taas, tammun visalt ülesmäge, oru uppudes juba segasesse sattu. Peagi hingeldan, tunnen kuumust keha ümber. Nägu aga kipitab külmast ja lugematuist hoo-best, kõrvad kumisevad lakkamatust hulungust, kulmud ja ripsmed on maetud kui tihedasse härma. Korraga märkan, et ilm on soojemaks läind, jah — päris sula on: lumi korjub pangusse jalaga lükates ja patsud näol hakkavad muutuma pehmeiks ja laiuks. Varsti ei saa silmi enam koguni vastutuult avada; terve kosmos on tihedalt täidetud lendlevast, ei — kihutavast, tormavast pilvest. Seisatun, pilutan silmi. Kus tee? Hang on sileservaline, sirge, teine külg aga voldiline kui kortsus sammel. Haa — või kohe keset teed, seal eemal kiinkaveerul jälle näha jat-

kumas tallatud rada. Komps muutub üha raskemaks, ja keha kaldub vastu tuult looka nagu puudki kraavikaldal, ehkki nad on teispidi. Kui katsuks ka nii. Ei, võimatu. Puhh, enam ei jõua! Hingeldan ja puristan, istun tõtsti hange, kohver tuulevarjuks. Nii on hea. Kõrvad valutavad, näonahk õhetab nüüd nagu leek ja tunnen tilku langevat ninalt, põsenukelt, laubalt. Kui kähku korjub lumi! Väsimus raugestab mõtte, kordan vaid tõntsilt mõtteid fraase. Võsa on hall — küll tuleb lund: põõsad siinsamas, aga juba loorib sadu musti kontuure. Jätan kohvri teeveerele ja ise ronin võssa. Sean mütsi ja paksu salli mitmekordselt ümber kõrvade ja kaela, kraehaagi tõmban kokku: kitsas on, aga kindlam. Hästi: tuisk tundubki kaugem, enam ei vilista tuul nii süngelt ja suletud silmille laskuvad lumetordid on nagu kaugemad, pealiskaudsemad. Kohver on juba pea üleni maetud lumme, õngitsen ta sealt ja otsin kohkunult teed. Aina hanged, külmvalged ja segased jooned kurduvast lumest. Sammun umbes, arvan tundvat endist sihti. Süda on raske nagu lamaks sellel kõik lumehanged, mis taevas täna nii oht-ralt puistand. Käin kui masin, silmad otsivad lootusetult teed. Pekslevas massis mustavad eluhoone kontuurid. Ometi midagi! Rühin tõstetud meeleolul ligi, püüan pääseda läbi hangede õuele. Maja on ilmatu kõrge ja imelik, seinad külma kivist ja aknad pisikesed, mustad. Korraga märkan: osa lage on vajund kokku ja aknaaugest lippavad sisse lumehulgad kerglase uudishimuga. Pettumus on valus, tunnen vajuvat keha looka ja meeltesse tuima valu. Lootusetus ja juba fanaatiline ükskõiksus haaravad mõtted ja tahte. Sammun poolsihitult, mõttetult, hooletult tirin kohvrit enda järel. Hanged on sügavad, tihedad. Miski nagu haaraks jalust, tiriks alla, tuul nagu improviseeriks unelaule, lumi hällib pehmeks udusulesängiks. Ükskõikselt, kireta vaatan kuusehekki ja taas laskuvad teed. Jah, siiski teed! Vooreveer on imelikult paljas, kaetud vana jäätand koorikuga, sile kui sõduri peanupp. Mäekünkal kõssitab tuules kägisev veski. Ärkab uuesti

tegevustung ning saabub uus lootus. Sammu viiskümmend eemal kerkivadki heki takka taluhooded ja udune kollakas valgus tulvab pisukesest aknast. Saan tagasi elurõõmu ja tahtejõu: kõrvust kaob sootuks tuisu nõialaul ja otse tormas sirava aknakese poole. Kurgus on soolane maik ja südames selline õrn habras õnnetunne, et pea-aegu puhken hulguma. Siiski pääsmine, inimlähedus ja soe tuluke! Koputan ja surun alla lingitapi. Laua taga istub tüdruk, leht ees. Seinal kõlksub kell; varsti saab neli, märkan. Istuja hüppab kohkunult püsti ja vähe puudub, et ta küljataks. „Tere õhtust,“ jõuan ennem lausuda. „Mu välimus on küll veidi ekstravagantne, aga pole parata. Jäin tuisku, olen eksind. Kas te teate mulle öelda, kus asub Soosaare talu?“ Ta on end kähku kogund. „Soosaare? Mitte ei tea — olen ise alles teist päeva siin. Aga olge head, istuge, ma küsin ristiemalt!“ Istuge? Ma ei tilgu, vaid otse nirisen suland veest. Sallist imbub niiskus läbi kaelani, ja ka jalad on märjad. Jah, üsna lähimärjad, tunnen nüüd. Kobin ettekotta tagasi ja raputan kasukat nagu kass. Trambin jalgu ja väänan püksireisi: vesi jookseb selge ojana savipõrandal. Tuppa saabume korraga: tagakambriist ilmuvad nähtavasti perenaine, peremees ja muidugi ka eelmainitud näitsik. Sääl nad siis vahivad mind kui brontosaurust ega jõua küllalt imsetuda mu tulekust. „Tsa aeg,“ hädaldab perenaine. „Mõtle ikke sääratse ilmaga kateksa kilumeetert maha käia! Ja meilt oo jo veel ligi vana verst Suosaarele. Küll sitsamast kurakätt selländikust ülesse, otsekõhe Tedrekulli manu välla ja siiasamas jo oo kua Suosaare. Mudku teiste karjamuult läbi ja oogi. Aga kos te siukse ilmaga ossate minna, tormab nigüks metsäline!“ „Ei-ei,“ tõrjun, „küll ma üles leian, paljukse seda maad on! Suur tänu juhatause eest, olin päris hädas!“ „Einoh, mis tost nüt tänada, aga ei tia, kas massab pimedägä enamb otsima minna.“ kahtleb perenaine edasi. „Ei, päris kindlasti! Jõuluõhtuks Teile kaela jääda küll kuidagi ei taha! Ma niigi küllalt pahandust teinud, vett kõik kohad

täis," vaatan kahetsedes loiku põrandal. Püksisääred ja hõlmad tilguvad kui kevadised kased. „Tost es oo midagi," arwab perenaine, „mul jo abi kua man!" vaatab ta ristitütrelle. „Oi kui kahju," kokkun, „pidin ma otse jõuluõhtul teile niisuguse risti kaela tooma," vaatan minagi näitsikule otsa, kes ei tunne end jutu keskpunktis kuiigi mugavalt. „Jah, vabandage siis väga," jatkan. „Ilm kisub ala pimedamaks, viimaks eksin tõesti! Head õhtut siis ja nägemist! „Kuida küll arvate. Aga ega minekust es oless küll lugu olnud..." lisab perenaine jumalagajätule, kuna peremees juhib mu uuesti välja ja hurjutab kargelevat Murit, keda ma tulekuähmis tähelegi ei pannud.

Tuisk on löönud hõredamaks, taevas aga mustemaks, ja sinakas läige vabiseb külmakatel hangedel. Sumpant umbes vasakut kätt üles ja venitan jalgu meetrilistest hangedest. Vahest ronin otse kápuli edasi, ei saa ega saa

püsti. Korraga märkan — kohver jäänd maha. Vaat' kus lops — nägemine saabub varem kui viisakuse pärast ütlesin! Meeleolu on värskendatud kodulootusest ja hanged, ehkki suuremad kui varemalt, ei meelita enam uinuma. „Selländik" ongi lõpul ja ma arvan tundvat taas taluhoonet. Tuisk väheneb ja väheneb, tuul kaotab toonid ja jõuluõhtu rahu näib langevat lõpmatuile kallakuile ja kupleile. Olen tulnud tugevasti viltu, aga mis sest — varsti on ikkagi kõigel hädal lõpp. Karjamaast ma otse jooksen läbi, püherdan hulk aega kaenlaaukudeni ulatuvas lumes Soosaare toa taga ja siis kobin sisse peretoa uksest kui Siberi karu. Ninna lööv praelõhn ja tore vorstisärin manavad esile rõõmsaid jõuluootusi ja haljas kuusk ehitud vöödiliste küünalde ja helkiva hõbedaga muudab meeleolu jõuluselt pühali-kuks ja hardaks.

E. GOTTLIEB.

Linool.

VÄRSSE SYNTEESIST

*Hallitand vatise sygise-võlvi all
maasse torgat vabrikkorstnaid-tikke:
olnud vist kosmilisel Võlvi ajal
nood kummi tugisammasteks.*

*Loodust nylib — määrab metsaraiesmikke —
inimkäene, paberine kava.
Samas lausmaa jõest pooleks hammustet,
ja labidas rebestand raba.*

*Yle liipripakke, mööda terasparalleeli
lookleme lõhut-häirit soode vahele,
kus tarmukas uustalur trotsides rahele
kolde loob elamus vaiguses.*

*Töö endale vabrikus hammasratastiku keelil
hymni metallise ragistab looduse vaikuses.*

*Inimkäsi + Loodusseadus
= Loov Syntees.*

*Too vormel kõikjal veatu,
Areng kus on tees.*

K. Allik

See maa...

Katkend maapäevikust

Kergemeelne on meie trio, koledasti kergemeelne. Kui pikk ja tundmatu tuleb tee — ei tea, kuid tore ja suurejooneline kindlasti! Oleme haaratud, vaimustatud, pole ainustki muret, ei kartust. Süüa pakutakse! Süüa!!! Kas orjab rändur Kuningas Kõhtu? Oh ei! Kenad on hilissuvised päevad, helged ja õhulised, hing joobub päikesest, süda naerab vastu kollendavaile põldudele ja kõht? O või — oo! Hommikueineks sõõm värsket koidutuult, vaskkausiga naeratust ringutavalt päikesepoisilt, lõunaks hoogsat maanteeõhku, kollast linti looklemas läbi roheka maastiku — õhtuks küüniheinte hõngu ja tirtsude sirinat! Kaasa? „Treenid“, pluus, polosärk, „pullover“, pliiats ja päevik, peale nende — tähtsam: rõõm, muretus, lõbusus, nali ja naer!

Nii läheme. Oleme viisakad kavalerid: meie „daame“ — Kalli õde Anni — läheb ees, sale blondlokiline tüdruk, üleni sinises tressis, barettki surut hoo-

letult kuklasse — sinine, rattatriibud — sinised ja silmad naeravad — selged sinised needki. Ta järel Kall ise, pisut vimmas, keha loodis kui istuks kännul ja sõiduriistaks purunematu tundmatu-värviline lemmasarvine. Teda ei või viimaseks jätta — kaotab kas või tagumise ratta — ei tema märka mõhkugi. Siis maestro mina isiklikult — jalas „knickerbockerid“, seljas hall tuulejakk, pakiraamil paarikilone peakontor — plaanid, kaardid, aadressid, tualettesemed ja mõned rõivatükid. Olen pedant — puhastan ratast 2 korda nädalas, Anni on harilik ristiinimene — ta teeb seda 2 korda kuus, Kall on fanaatik — ta ei lase aimustki tolmukübet rattalt kõrvaldada — see toovad õnnetust.

Veel liputame käsi ja jalgu (päris tõsi!) ja juba keerame taluteelt küla-vahelisele, mis piiratud tihedaist lepa- ja pajupõõsaist. Siis lüüakse „hääled sisse“. Anni on vahetand oma „naes-

terahva“ hammasratta päris „maskulina“ omaga ja pistab keti urinal ees kui sinine sitikas, meie järel kah meetri-riikese differentsiga ja joriseme laulda. Päevane palavus on muutund lembeks ja paitavaks õhtupoolikuks. Tiheda karjana ringihulkund lubivalged rümpilved veerevad kaugete taevaranna lahesopesse, ja lojuvat vaskketast seiravad vaid üksikud hallikassinised pilvejooned. Vaikib päevane tuulekegi ja ilm andub laupäevaõhtusele rahule. Õhk on kerge ja paitav, kutsikaid klähvib karju koju ajades ja kraavi põhjas lopsaka rohupuhma taga improviseerib kärnkonn seisusekohase väärikusega.

Jõuame maanteele. Ümberringi laotuvad õhtuses iilis kiikuvad viljapõllud, lainjad kümmud kannavad puudetukki kui kübaraid lagipeal ja viljapuuaedadega piiratud taluhooned ja küünid maalilisil heinamail muudavad pildi nii lembeks, meelega hardaks: see on kodu. Olge tervitatud taas kodupaiga lagedad põllud, kus sulavad kontuurid paitavad silmi, ja lõputu rukkiväli longus päi kui palves täidab südant suure uhkuse ja alandlikkusega! Olge tervitatud, kõrgerohulised heinamaad ja luhad, kus siuglevad siniveelised jõed palistatud pakside kõrkjapuhmastega, kus kaldaveerul küikitavad sammaldund õlgkatuseiga ja krabisevate külghagudega küünid ja kus kummuvad krohvitud sillad, toetudes tugevate jälgadega sõmerpõhjale kupulehiga kroonitud veepeegli all! Tervitan teid, õrnroheliste valgetüveliste kaskedega kaunistatud heinamaade veergudel sahisevad salud, ja teid, pruunitäpiliste sõnajalgadega ja mürgsmaragdsete marjalehiga kaetud rabade piirimaail palavail suvepäevil tasakesi tukkuvad ja putukaist sumisevad kuusikud, teile laulan sõnatut laulu, mu kodupaiga idapiiril mühavad laiad laaned, kus keskpäine valguski muutub hämaraiks varjeks laiade okaskroonide all ja kus sügistormide piitsutusel nutavad haldjad ja aevastab pahandatud Paan! Teid süleleksin, langeksin põlvili teie murukaet põsile, kaunist kummuvad väikevoored, kus laotud rõukudeks viljakuhilate redelid ja kus kerkivad kogutud raudkivide mügerlikud hulgad kui muistsed kalmud! Siin look-

leb alla vooreveerult kitsas sügavate rattaroobastega paralleelselt lõigatud külavahetee, kus jalutavad hiilgavad sinised putukad, ja kus kasteheinakõrred ja laiapinnalised teeled liputavad tolmund lehti. Sellel kitsal rajal seisaksin paljapäi, paitaksin iga rohukõrt, iga sammeldund latti võsastikuga kaetud karjamaa aias, siin laulaksin sinust, kallis külatee! Siit näen oma kodukoha põlde, metsi, heinamaid, näen kerkimas tarekorstnaist küünasirgeid suitsusabu valgilapilise sinipalee poole. Olge tervitatud, üksikud ja uhked Eel-Mulgi-maa talud, kus põliste sammaldund tarede kõrval kerkivad pleek-heledad laastukatuseiga moodsed talumajad, kus eluhooned upuvad gigantsete puudesalude varju, kus õnapuul ripuvad raskelt pallümmarguste magusvärviliste viljadega koormatud oksad ja kus väätkasvesse põimund unistavad lehtlad harmoneeruvad aia ruske rohelusega, mida maalilisiks muudavad lubjatud munaivid iluklumpide ümber ja peene ojaliivaga kollaselt riputatud rajad! Olge tervitatud, põlised peremehed, oma helde kodupinna paremad pojad! Teie olete maa hing, ja teie hingeks on maa, teie higipisarad kosutavad maad, ja vaevadest ja muredest kerkivad kuld- sed viljad, kasvavad kaunid talud, kuivavad sood, mürisevad ja ragisevad viljaniitjad väetatud väljul. Olge tervitatud, esivanemad, ole tervitatud, kallis maa — võtke mind, oma pojapoega, oma keskele tagasi, näida ke mulle mu kodu ürglooduslikku suursugusust, tooge mulle palju kirkaid tunde, tooge tervist, tooge uut usku ja armastust maailma, et ma taas suruksin ette rinna, naerataksin su kuldpruunile päikesele ja hüüaksin: „See on mu häll, mu kätki... Ole tervitatud, isade maa!“

Kuis valendab maanteeviir tumerohekas hämaruslooris ja kuis veretavad pilvetutid kustuvad valgusmeres! Kaarlevad kaunid kurved, gigantsed tammed kõigutavad tumedaid päid ja krabisevad jutte all koolnud süngeist mõisahooneist, sädeleb siuglev hõbeniit luhas ja sooveerul kerkib valgekatuselise asunikutalu korstnast hall suitsusammas kui palve, kui ohver üles Looja aujärje ette.

Olen parandamatu romantik. Vahin sädelevi silmi hämarduvasse öhtuloodusse ja mu süda juubeldab. Jalad aga vaevu liiguvad, sõidan loogeti kui oleksin kuulsal Kännukõrtsi teel. Siis ärkan: võsaalused löövad mustaks ja tulemeri sureb. Ei kuski Annit-Kalli! Vana lugu — olen ma vähe niimoodi kimbus olnud! Küllap kasvavad äkki võsast kui teeröövlid välja, või viskavad mättaga, või lasevad mul nagu narril mitu kilomeetrit tulise ajuga neile järele kihutada, et ma siis seisma jäänd ja nõretavat nägu nühkides näeksin neid järele venimas, ikka vingavõnga kraavist kraavini ja ninad tõstetud vastu hilissuve taevast. Nii nad nuhtlevad mind. Aga ega ometi tõsiselt — see tehakse nii „tõmbamiseks“, kätemaksuks, üldiseks naljaks kõigile. Nad mõistavad mind, o küll! Küllap nemadki vahel unustavad aja, unustavad kaaslased: igauks meist on isemoodi „narr“, oma huvialasse kiindunud, ja romantilised oleme kõik ühetasa — nii võime hulk aega seista ja vahtida ainsat õhulist pilveriba, mil vahelduv kuju kui androgüünil, ehk jälle tumedaid laanepuude siluette lojuva päikese paralleelkiirte parmas. Ja ammu see oli, kui Kall vedas oma poolepäevase pae-kiviurimise „karistuseks“ teise pool päeva pakiraamil kümnekiilost paelatakat ja kirus, et tema ratast on vist keegi puhastand — olevat teine niisugune raske ja imelik. Ehk jälle, kui Anni kukkus meie kaastegevusel vana paadiloksu põhjast läbi kaenlaaukudeni vette, — temal on nimelt kalduvus ronida igasse paadilogusse ja sellega uidata ükskõik kui sügavais või lainetavais kohis.

Seekord aga saan õige originaalse karistuse — sõidan parajasti alla mäekallakult, hea „vatt“ muidugi sees — kui korraga märkan ümmargust palki üsna keset teed. Pigistan siis „tormast“ nii et juuksed tõusevad pealael püsti ja „vaba“ kilkab kui mardus. Siiski see ei näi aitavat. Hüppan siis poolel pidurdamisel rattalt ja surun sõrad vastu maad. Puhh! — otsaesine on märg nagu oleks venelastega koos vihtlemas käind, aga nalja ja naeru saab siis kah nii et küla kooerad killka-

vad kui narrid, ja hobused pistavad norsates sügavamasse padrikusse.

Silmapiiril metsatukas näitab punane teravik taevasse ja peagi võibsevad sõidukid kui palavikus. Kolga-Jaani! Kahjuks on pimedus juba üsna tihe ja tung edasi rutata suur — pole aega põrmugi vaadelda. Nii läbime aleviku joonelt ja peagi arutleme ristteel. Teejuht, tugeva kondiga ja laia jutuga kraavikaevaja-venelane, seletab: „A voh mjinge sjiit aga otse dalše kuni tjuleb uus tjeearu! Ljatkalu tahtsite minna?“ Lätikalusse jah — ikka nagu sealpool pidi elama koolivendi — ruugejuukselised ja heasüdamlikud vennad Kihud, kes ühtemoodi ümmargused ja kel ühtemoodi tervisest tulvavad põsed — linalakad ka mõlemad. „Ahah! Siis pjöörage sjealt na pravo i uešaitje kuuni Kjukeriku kjiirik, a vot tam eta Ljatkalu kjuula!“ Täname ja veereme edasi — tolm tantsib siuna rattajälil. Aga kergemeelsed oleme, liig tähelepanematud, tõesti kole — mööda sõidame „na pravost“. Lõppeks, kui otsitav „tjeeaaru“ ikka ei „ilmu“, toppame, sest kraavikaldal istub paarike ja põnnitab gitarri. Vaatame ligemalt: üks noormees õpetab piigat mängima — seab teisele hoolega sõrmi ja loeb ikka ük s-kaks-kolm ja ük s-kaks-kolm. Ei meid märgatagi enne kui plaksutame ja kiidame nii koolmeistrit kui ka õpilast. Teed! Oh aeg — 3 km tagasi! Anni aga hakkab streikima: olevat ette nähtud, et ühel päeval sama teed kaks korda ei sõideta. Tõsi küll! Aga kuhu siis? Ketast on? On?! Tehtud!

Alles kella 4 ajal vurame taas Võiliku valla põlluvaheteil, taevast imelikult valge ja kahvatult sinine, aga pole päikest siiski veel ei kuski, ehkki kirdekaar kollendab kahkjast raamis. Liikmed on rasked poolestsajast kilomeetrist ja polkauhtumisest. Ronime hiirvaikseina koolivenna talu aidalakka, kus noriseb ja vilistab terve personaal, ja varsti lööme vahvasti kaasa. Koidutuul sabistab luugiaugus heinakõrtega, miski veereb krõpa-krõpa katusel. Viilud puhangud hiilivad heinahunnikuil.

Kukk manitseb kõlavalt kiredes rahvast tõusmisele. Tõusmisele? Keerame teise külje.

PILK AKNALT

*Ring valge, sinine ja hall
mind aknalaualt võlub.
Vaid harva üksik lumepall.
Krae kõrvuni ja lõual sall,
kaks poissi turbaid talub.*

*Pilk aknalt riivab roose.
All õuel laste rõõm ja trall,
all päiksepaiste poose
kui müüdaks õnneloose.
Mind rõhub alles eilne lumevall . . .*

*Tuld pillub taeva suitsusõrm
ja kutsub päikest alla.
Kimp pilvi linikuna õrn
kui eksleks taevan inimpõrm
on saanud kustki valla.*

*Aeg oleks jätta nägu morn
ja minna teiste hulka.
Näe! Rõõmsalt sinna lõikub torn.
Ent . . . eile alles mässas torm . . .
Vean endan vägipulka.*

Paul Mägi

Lühike teatrikiri

Möödunud kevadel, umbes aasta tagasi peeti Tallinnas ülemaalist teatripäeva. Peale mitmesuguste resolutsioonide võeti vastu ka teatrinõunik H. Visnapuu ettepanek, milles oli kokkuvõetult öeld järgmist: teater tuleb rakendada rahvusliku propaganda teenistusse, teater teostagu rahvuslikku ülesehitustööd, ta andku meile positiivseid tüüpe rahvuskangelaste näol, alaväärsustunne kadugu ja alles viimase punktina oli märgit, et teater olgu ka rahva kunstimeele arendajaks!

Tähendab, teiste sõnadega meie teater olgu kõige pealt rahvuspropaganda käsituses, tema repertuaar peab olema rahvuslik, tüübid ainult positiivsed ja sangarlikud ning sisu loomulikult patriootiline. Täiesti viimase järgu

tähtsusega on aga teose ja lavastuse kunstiväärtus. Kui kaugele on mind sellega aga juba meie teatris, näeme kohe, kui vähegi silmitseme neid lavateoseid, mis figureerivad säärase teatrite repertuaaris. Lavale tuuakse „kraavihalle“, „esivanemate kullakaevajaid“ ja siis dramatiseeringuid! Need täidavad pea repertuaari, sajabrotsendiliselt, ja nendega teostatakse rahvuslikku ülesehitustööd. Parimate romaanide dramatiseerimine ei too seda värskust meie riigi väikesesse näitekirjandusse, sest ka see allik ütleb kord end üles. Kuivõrd see mõjustab publiku maitset ja kuivõrd degenereeruvad mõjuvad säärase dramatiseringud näitlejate kunstimeelele, seda näeme selgesti „Töölisteatri“ ühest

lavastusest ja nimelt Ibseni „Peer Gyntist“. Lavastaja ja näitlejad lihtsalt ei suutnud täita neile pand kunstinoodeid, mida pakkus teos; ja tagajärg? Esietendus sai ühtlaselt kõigilt arvustajailt arvustuse, millist pole vist saand ükski teine lavastus. Ja kuigi võib olla näitejuht ja näitlejad andsid oma arvates parima, siis ei suutnud seda ikkagi mõista publik; see ei vastand lihtselt ta maitsele, oli liig „kunstipärane“.

Ainus teater, mis oma repertuaari valikul ka võtab endiselt enam vähem kriteeriumiks teoste kunstiväärtuse, on „Estonia“, kuid selle eest saab ta ka küllalt etteheiteid, küll ooperi, opereti ja sõnalavastuse arvel. Hiljuti veel märkis üks tunt teatriarvustaja, et kui kõik teatrid teevad kaasa Eesti raamatu-aasta, siis ei tee seda „Estonia“ — ühtki algupärandit! Kahju, kuid ühtlasi

tänu „Estoniale“, et ta pole tarvitand veel seda hädaabinõu — dramatiseeringut. Ja miks on „Estonial“ repertuaaris nii vähe algupärandeid? Kus on nad ja kes on nende loojad?

Vaja on häid näitekirjanikke, kes tooksid uut värskust ja elu. Rahvas on hakand armastama teatritegevust, sidemed lava ja publiku vahel tihenevad. Loodame, et sellele reageerivad ka meie näitekirjanikud ning ei jää passiivseiks. Ootame uut lisa meie niigi napile näitekirjanduse raudvarale. Kuid enam värvide küllust, emotsionaalseid väärtusi ja kunstipärasust! Ainult siis näeme oma teatri repertuaaris dramatiseeringute asemel algupärandeid, kunstiväärtuslikke. Kunsti tase meie teatris tõuseb ja usun, et see on parimaks propagandaks meie rahvusele, aga mitte vastupidi.

S. Bauman

TALVEHOMMIKUL

*Silmapiir punakaks värvub ja kollendab taevaserv ida
Leekiva briljantse kettana kerkib säält kullane päike.
Helgivad lumakristallid, mis koondavad valguseläike
Aeglaselt sinavas taevas läeb roosakaks pilvede rida.*

*Näe, juba heidabki kiiri too kuumendav kullane kera!
Heleda valgusesäruga talvine loodus saab täidet,
Kiirgavad valgustet väljad, kiirgavad hurmavat läiget.
Jõgedel jääkate helgib kui ihutud tapperi tera.*

*Hommiakupäikese valguses helgivad lumised hanged.
Talvine loodus taas ärrganud pimedast, öösisest unest,
Lõpmatud laaned, need ägavad raskusest: lopsakast lumest,
Tuulehiil raputab räitsakaid oksilt, mis külmanud, kanged.*

R. Saue

Ga-Pa taliolympia

Avaldame alljärgneva kirjutise Eesti olümpiaekspeditsiooni juhi hr. Saue sulest, kes endise realistina lahkesti nõustus jagama oma muljeid „Realisti“ lugejatega.

Toimetus.

Olümpiamängude aupresidendi Baron Pierre de Coubertin'i sõnade järgi on olümpiamängud maailma kõigi rahvuste noorte võistlused võitja pärja pärast, kusjuures võistlejad on omavahelises käitumises ja läbisaamises parimad seltsimehed, kandes enesega ja eneses suurt olümpia mõtet, mille läbi on seotud kõik maailma rahvad oma noorte kaudu, vaatamata raassidele ja poliitilistele vaadetele.

Nende sõnade kõige otsesemas ja paremas mõttes — rahu ja seltsimeheliikkuse tähe all — toimusid ka 6.—16.

veebr. 1936. a. IV taliolümpia mängud looduslikult ühes kaunimas Euroopa talispordile laialdasi võimalusi pakkuvas kõrgetest ja võimastest mägedest piiratud rahulikus alevikus Garmisch-Partenkirchenis.

Sport, millest suudab ammutada tõelisi elamusi ainult see, kes sporti peab mitte ainult mõistuse, vaid just oma südame asjaks, oli kokku toonud siia mitte ainult kogu kultuurmaailma parimad pojad ja tütreid talispordi alal, vaid ka määratu hulga asjasthuvitatud pealtvaatajaid igast maailmakaarest, nagu Ameerikast, Inglismaalt, Itaaliast, Eestist jne.

Teiste talispordi harusid harrastavate rahvuste seas esines ka Eesti oma parimatega. Asudes olümpiamatkale, oli

meile kõigile ette teada, et meie ei lähe tooma maailma parimatelt võitjapärgi, vaid püüdes võistelda sisukalt ja väärikalt näidata oma parimat kui sportlane ja kultuurinimene.

Minu olles kõigi mängudel harrastatud aladel pealtvaatajaks, puutus mulle selgesti silma, et sarnastel suurtel või õigem maailma suurimatel võistlus-

tel võidab ausas ja raskes võitluses ainult see, kes eneses koondanud

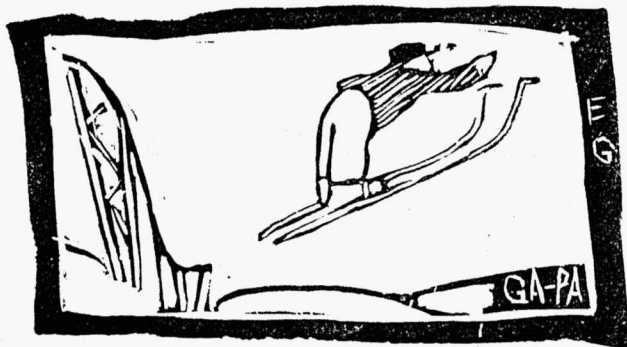
- 1) loomupärase talendi,
- 2) kõrge üldise intelligentsi,
- 3) suure armastuse spordi kui kunsti vastu,
- 4) määratu tahtejõu ja
- 5) pikaajalise ning õige harjutussüsteemi.

Kõiki neid omadusi omavad sportlased ei ole rahvuslikuks uhkuseks ainult oma saavutustega, vaid ka väljaspool spordiplatsi. Liikudes seltskonnas ja mujal inimeste seas, igalpool suudavad nad tõendada, et häid tagajärgi saavutav sportlane on ka kõige kultuurilisem inimene selle sõna kõige laiemas mõttes.

Neid mõtteid avaldades koolinoorte ajakirjas on minu soov, et need suudaksid koolinoorte-sportlaste seas panna maksma põhimõtet, et suursportlaseks tõusmiseks on tarvis olla kodus mitte ainult üksikutel spordialadel, vaid ilmingimata kõikidel kandvatel kultuurialadel. Sarnasena moodustab sportlane eneses eestlase, kes olles igakülgne ja

võimeline läbi lööma mitte ainult väikestel omavahelistel klasside ja koolide võistlustel, vaid ka suurte riikidevahelistel ja ülemaailmsel olümpia-võistlustel.

Suurte olümpiamängudel ei ole eestlased talvealadel saavutanud eriti mainimisväärseid tulemusi, kuid sellest ajast alates, kui õpilased asuvad teadlikult ja süstemaatiliselt ning armastava südamega asja vastu talispordi alade harrastamisele, tahan ja julgen loota, et edaspidistel olümpiamängudel ka eestlased suudavad oma rahvuslippa viia olümpia suure võidumasti, pannes ennast maksma üle teiste tõelise kultuurrahvana.

Võidukas „Reaal“

Kaks aastat pidasime siis vahet, võtsime hoogu ja üritasime meistritiitlit ja nüüd on siis „A“-klassi võrkpalli meistritiitel jälle reaalkooli käes. Kui heita pilk tagasi ja teha väike ülevaade sellest rünnakust meistritroonile, siis näeme, et see troon on saavutatud suure edukusega ja kõigiti väärikalt. Mängud, arvult kuus, võideti saja-protsendiliselt, kaotamata ühtki game'i. Väljaarvatud ainult esimene mäng Doomkooliga, mis küll realselt võideti, kuid miinuse tõmbas siin TKSÜ võistlusparagrahv, ja nii tuli siis edasi võistelda miinusringis. Ükskõik, klassi omaette see veel ei takista kohale tulemast. Järgnevad vastased, Kaarli gümnaasium, Kommertsgüm., Tehnikum, need kõik võideti suure ülekaaluga, ja

nii oldigi poolfinaalis, kus vastaseks osutus vana rivaal ja läindaastane meister, Vestholmi gümnaasium. Sellest mängust aga selgus palju, selgus kõigepealt see asjaolu, et vestul tuleb oma võrkpalli meistritiitel loovutada. Mäng võideti teenitult 2 : 0.

Seega olime siis finaalis, ja siin läks mänguks juba meistrinimele. Mäng oli haruldaselt pinev ja äärmiselt huvitav, tasemelt hea; harva on nähtud säärast mängu TKSÜ võistlusõhtuil. Pole mõtet siin kirjeldada üksikasjaliselt mängukäiku, sest igal spordihuvilisel oli seda endal võimalik näha. Vestul löödi ka finaalis 2:0, ja igivana meistriau oli püstitatud. Tänu meeskonna heale mängule. Ei saa esile tõsta ühtki eriti, jättes nimetamata teist; kõik olid

mehed oma kohal ja igatiüks hingega asja juures. Meistermeeskonna moodustasid järgmised realistid: Arusoo — Kalberg; Aavik — Laansoo ja Kasak — Larka.

Lõppeks mängu kohta ei saa sugugi ütelda säärast kurioosumit, et mäng võideti õnnega nagu seda väidab vestholmlane Kudu „Rahvalehes“. Kus oli siin õnn? Kui kellelgi üldse selles mängus oli õnne, siis ainult vestul endal teises game'is, kui neljapunktiliselt kaotuselt tulid meile järele üheteistkümmeni, see oli õnn, ja õnn oli üldse, see, et vestu kaotas säärase punktide seisuga.

Kuid oleks aeg, et TKSÜ leiaks oma võistlusõhtute informeerijaks mehe, kes tunneb käsipalli ja oskab kirjeldada võistlusi objektiivselt, erapoolelt ja, peaasi, õieti, vastavalt mängukäigule.

Teistel võistlusaladel ei ole meil vähem õnnestund. Suusavõistlusil saavutati rida kohti ja võideti patrullsuusatamine meeskonnaga: Lass, Känd, Viirsalu, Jürve, Lyšak ja Sepp. Samuti ujumisvõistlusil ei puudunud edu. Nii individuaalujumises tuli B-kl. üldvõitjaks Sauer, ja lõppeks võideti võistluste

kaalukaim võistlus, teateujumine 10×2 basseini pikkust. Mõnelt poolt leiti, et teateujumine olevat olnud võistluste pinevamaid, kuigi ajad näitasid ainult konkurentsitud võitu. „Pineva“ teateujumise võitis meeskond järgmises koosseisus: Sauer, Feierbach, Luhakooder, Mennart, Lettner, Laks, Lillnurm, Ernesaks, Kanger ja Aavik, — aeg 4.25,6, mis ühtlasi uueks TKSÜ rekordiks.

Ja lõppeks TKSÜ esivõistlusil käsipallis võideti C-kl. meistritiitlid nii korv- kui ka võrkpallis. Finaales võideti Saksa reaalgümnaasiumi korvpallis 18:3 (2:0) ja võrkpallis 2:0 (15:10; 15:4). Neil võistlusil oli esindatud reaalkooli noorem generatsioon, ja need poisid näitasid, et reaalkoolil ei pruugi muret tunda oma tulevikus spordi alal. Meeskonnad olid koostatud siin järgmistest realistidest:

Korvpallis: Senner, Lukk, Johanson, Reial, Reebel. Võrkpallis: Ploompuu — Reebel; Allik — Johanson; Piho — Reial.

Nii kokkuvõetult näeme, et edukas tegevus kooli spordifrondil jätkub; on saavutatud rida võite, loodame, et neid jätkub tulevikukski.

P. M.

Ringvaade

Keskooli ja gymnaasiuminoorte „Tuleviku Rajad“

Aegajalt on nii õpetajate kui ka õpilaste seast pyyt pakkuda keskkoolinoortele omaloomingu harrastamise võimalust yldise, koolidevahelise ajakirja veergudel. Seni on see ikka ebaõnnestund. Ebaõnnestund mitte seepärast, et puudunuksid suutelised yritajad-toimetajad, ka mitte seepärast, et võimalik lugejaskund olnuks liig väike, vaid seepärast, et tegelik lugejaskund oli piiratud. Ei leia siin mingit vabandust: koolidevaheliste ajakirjade suigutajaks on olnud nende kandeala, õppurite obskuurne huvipuudus ning loidus!

Järjekordne katse sel tänamatul alal on Keskkooliõpetajate Kogu väljaandel ilmuv ajakiri „Tuleviku Rajad“,

mis hakkas ilmuma möödunud kevadel. Seniilmund seitsme numbri vaatlusest nähtub, et ajakiri on omandand juba kindla ilme nii sisult kui ka välimuselt. Jääks vaid soovida, et too ilme ei muutuks šablooniks. Eksivad need kaasõppurid, kes pole tutvund „T. Radadede“ seepärast, et kardavad sealt leida ainult „kõrget kirjandust, mis on alati tapvalt tolmune ja igav“ (yhe a b i t u r i e n d i leksikonist). Ei, ilukirjandust leidub siis ysna vähe: leiame vaid paar märkimisväärsset proosapala, ja ka luulet pole palju. Parim proosateos on P. T. taha peitund autori pikem novell „Sealpool elu“, kus käsitetakse päris õnnestunult meremeeste elu. Keelelt on novell raskepärane, kuna leidub palju

oskussõnu laevanduse alalt. Eriti keeluliselt pakub huvi veel Stanovitši murdekeelne luuletus „Mustlanõ“. Teisist lyyrikuist pälvivad tähelepanu eriti Kalvi, Mõttus ja Albert. Esimene valitseb ysna ladusasti juba nii rasket vormi kui sonett. Mõttus on vähem vormitaidur, kuid paneb rõhku mõttetihedusele („Et palju on kurbusi vaiksaid“). Isikupäraseid värsse pakub ka Albert („Ühel õhtul“), kuid kohati kulund riimega, ja L. Jõemägi („Ehitame õhtuvinas“).

Rohkesti on populaarteaduslikke ja eluloolisi materjale (artiklid Villem Reimanist, eesti raamatust jne.), mis ei pretendeeri kyll huvitavusele, ligitõmbavusele, kuid lisavad ajakirjale vääriskust. Kummastki kyljest ei rahulda aga säärane asi, nagu systeemitu arutlus hiina kirjatähtedest. Täiel määral rahuldavad seevastu reisikirjeldused. Vestelisest osast väärivad kiitvat mainimist — n d „Ettepanekuid koolikorra uuendamiseks“ ja J ü ri J ü ri m a a „Elagu eksamid!“ Ajakirja ruumi koormab tohutu hulk mõistatusi; seda nurka võiks kärpida kyll tublisti. Ringvaate osas leidub rohkesti üksikute õppuringide tegelaste nimistuid ja arve liikmeskunna kohta; lihtsed nimed ja arvud ei paku aga mitte midagi ning on tarbetud. Viimaseis numbreis ongi asi ses mõttes paranend. — Spordiosa toimetamine koolidevahelises ajakirjas on äärmiselt delikaatne kysimus. Suurima objektiivsuse ses osas tagaks toimetused kyll siis, kui ta tõmbaks kaasa erapooletuid tegelasi kahe TKSÜ (Tallinna ja Tartu) ringkunnist.

„T. Radade“ illustratiivse kyljega võib täiel määral rahulduda. Ajakiri sisaldab tihedasti õnnestund linoollõikeid ja fotosid. Linooli käsitab eriti meisterlikult Birk („Sügismotiiv“, „Vanamees“, „November“, „Aasta vahetusel“). Tähelepanu väärrib ka Reinhaus („Oleviste kirik“). Kunstfotodest võiks mainida järgmisi: „Sügise ootel“, „Toompea kirik öösi“, „Esimene lumi“ ja „Talvemaastik“.

Esile tõsta tuleks seniilmund numbreist RA erinumber, mis eriti mahukana sisaldab palju huvitavat materjali. Nii leiame seal rea sõnavõtte tunt kultuurelu tegelastelt, mis käsitavad eeskätt noorte suhteid raamatuga. Ilukirjanduse osas tuleb mainida A. Stanovitši luuletust „Tagalas“, A. Virge proosapala „Tilluke naerusuu“ ja S. Koppeli humoreski „Meie klassi geograafiline asend“. V. Siska polemiseerib artiklis „Noor-Eesti ja tänapäev“ K. R-ga, kes eelmises nr-is tõstis yles rea aktuaalseid kysimusi koolinoorte omayrituste seisundi käsitelul. Linoollõikeid esitavad V. Birk ja E. Mõrd. Erinunkade sekka on ilmud huvitav keelenurk Joh. Aaviku toimetusel. Nii on RA erinumber kahtlemata huvitavaim seniilmund „Tuleviku Radade“ seas.

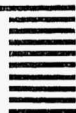
Kokkuvõttes peaksid „Tuleviku Rajady kultuursete huvidega noort täiel määral rahuldama. Seepärast tahaksime loota, et „Realisti“ ymber koondund õppurpere koonduks senisest suuremal arvul ka „Tuleviku Radade“ ymber. „Tuleviku Rajad“ väärivad seda.

M. P.

Spordiäri

Resev-Resel

Kullasepa 13. Kõnetr. 432-19.

Saadaval

kõik sporditarbed.

Hinnad väljaspool võistlust.

Võõrkeelsed uudised:

M. SIMTMANN, Praktiline inglise keele grammatika harjutustega.	Kr. 1.80
WEST, The New Method English Dictionary	„ 1.80
HAMILTON, What's that in English? Handbook of English and German Conversation	„ 3.40
MIDGET SERIES DICTIONARIES. Engl.-German, German-Engl. 25000 Words, 1936 Edition	„ —.60
LAROUSE DE POCHE. 85000 mots	„ 8.40
DER SPRACH-BROCKHAUS. Deutsches Bildwörterbuch. 1524 veerul üle 5400 piltidega. 1935	„ 5.65
KNAURS KONVERSATIONS-LEXIKON A-Z. 37000 oskussõna. 2600 illustratsiooni, 75 värvilist tabelit ja maakaarti. 150 statistilist diagrammi. Täiesti uus 1936. a. väljaanne	„ 3.60
KNAURS WELT-ATLAS. 53 värvilist kaarti, 100 statistilist diagrammi, tabelid, 29000 geogr. nime nimekirjas. Täiesti uus 1936. a. väljaanne	„ 3.20

KLUGE & STRÖHM, RAAMATUKAUPUS.
TALLINN, PIKK 9

T.Ü.

M AJA FOTOOSAKOND

TALLINN, ESTONIA PUIESTEE 25

Soovitame lugupeetud tarvitajaskonnale kõrgemas headuses

FOTOAPARAATE JA PABEREID —

Ilford, Lomberg, Agfa, Gevaert, Foma.

RULL JA PAKKFILME —

Agfa, Lomberg, Ilford, Gevaert, Zeiss Ikon, Foma.

K E M I K A A L E

ja muid fototarbeid rikkalikus valikus.

AMATOORTÖÖDE

hoolas ja kiire täitmine tehniliselt täiuslikus laboratooriumis.

**Iga arenenud nooruri parim sõber on hea
raamat**

Ostke kooliraamatud, õppeabinõud ja ilukirjandust

„PÄEVALEHE“

RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE KAUPLUSTEST

TALLINN:

SUUR KARJA TÄN. 23, KÕNETR: 446-11

PIKK TÄNAV 2, „ 428-83.

**Suures valikus ilu- ning teaduslikku kirjandust, kõik-
sugu kirjutusmaterjale, joonistus- ja maalimistarbeid.**

Soovitage oma noortele õdedele ja vendadele
lugeda meie kirjastusel ilmuvat lasteajakirja

„LASTE RÕÕMU“

„LASTE RÕÕMU“ TALITUS PIKK 2, TELEFON 428-83.

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

PIKK 2, OMA TELEF. KESKJAAM 428-83.